
Toezichts- en toetsingskader

ingaande 27 februari 2017





Toezicht- en toetsingskader

1. Aanleiding

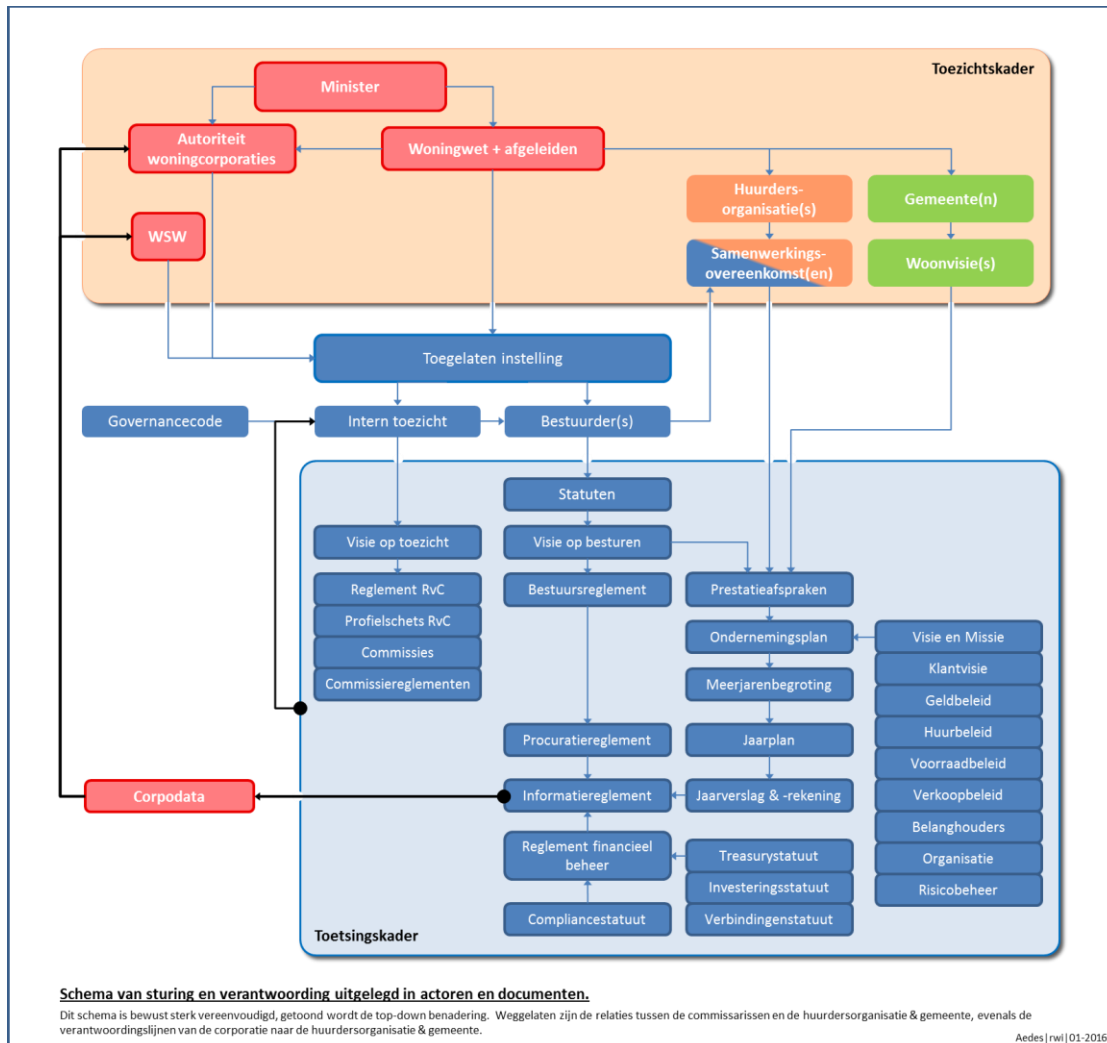
Poort6 hecht groot belang aan een goede governance, dat wil zeggen een structuur en werkwijze waarin besturing, toezicht en inspraak goed geregeld zijn. Het toezicht- en toetsingskader is een instrument dat de Raad van Commissarissen en de bestuurder hierbij van dienst kan zijn. Met behulp van deze spelregels en beoordelingskaders kan het intern toezicht haar functie beter uitoefenen en weet de bestuurder meer waar hij aan toe is.

In deze notitie worden de diverse elementen van het toezicht- en toetsingskader besproken. De notitie bevat een beschrijving van de onderscheiden elementen en een weergave hoe de invulling daarvan momenteel binnen Poort6 geregeld is. Daarbij zal vaak naar andere documenten worden verwezen; het heeft immers geen zin om de hele inhoud integraal over te nemen. De notitie is een herziene versie van het toezicht- en toetsingskader dat de RvC in 2014 vaststelde.

Aan het formuleren van een toezichts- en toetsingskader kan een beschouwing vooraf gaan over de rol en taakopvatting van het intern toezicht (mede in relatie tot het bestuur). Deze discussie laten we hier achterwege en we volstaan – voor dit moment – met een doelomschrijving. Desgewenst kan een rol- en taakdiscussie leiden tot een aanscherping van het toezicht- en toetsingskader. In algemene zin kan worden gesteld dat een Raad van Commissarissen drie rollen heeft: toezichthouder op, adviseur van en werkgever voor het bestuur. Toezicht houden kan vervolgens worden gedefinieerd als “het inwinnen van informatie, het beoordelen daarvan binnen heldere kaders en het eventueel naar aanleiding daarvan interveniëren”.

2. Begripsbepaling

Om het toezicht houden goed te laten verlopen, zijn spelregels en kaders nodig. Het toezicht- en toetsingskader vindt daar zijn plek. In onderstaande figuur is dit schematisch weergegeven.



Bij het toezichtskader, dat in paragraaf 3 aan de orde komt, gaat het om de externe en veelal formele kant van toezicht houden. Het toetsingskader volgt in paragraaf 4 en beschrijft de interne en meer inhoudelijke kant van toezicht houden, oftewel de beleidsmatige kaders die gehanteerd worden in besturing en beheersing.

Het gaat bij het toezicht- en toetsingskader vooral om de zgn. harde kant (systemen, afspraken, "papier"). Steeds moet worden bedacht dat goed toezicht ook ziet op de "soft controls" betreffende houding en gedrag. Deze vallen (op dit moment) buiten de scope van deze notitie.

3. Toezichtskader

Het toezichtskader omvat het geheel van spelregels die de Raad van Commissarissen bij het uitoefenen van zijn taken dient te volgen. Voor een belangrijk deel zijn deze regels extern bepaald.

Net als andere rechtspersonen en ondernemingen heeft een woningcorporatie zich te houden aan *algemene wetgeving*, zoals die betreffende ruimtelijke ordening-, bouw- of arbeidsrecht. Deze regels worden als bekend verondersteld en vormen ook voor Poort6 het algemene juridische kader waarbinnen de corporatie handelt. Op bijvoorbeeld het terrein van huurrecht heeft Poort6 een behoorlijke basiskennis in huis en voor gecompliceerde zaken (zoals een projectontwikkelingsovereenkomst) wordt een beroep gedaan op gespecialiseerde juristen.

In 2015 is de *Woningwet 2015* in werking getreden. De woningwet stelt kaders voor de activiteiten van corporaties, de financiering, het externe toezicht op de corporaties en de rol van gemeenten en huurdersorganisaties. Ook de focus op de sociale doelgroep (DAEB-segment) is in deze wet verankerd. In december 2016 is ook de *Veegwet wonen* door de Tweede Kamer aangenomen, waarmee een aantal onvolkomenheden in de oorspronkelijke wet wordt hersteld.

In het *Besluit Toegelaten Instellingen Volkshuisvesting (BTIV)* en de *Regeling Toegelaten Instellingen Volkshuisvesting (RTIV)* wordt een nadere uitwerking gegeven van de bepalingen in de Woningwet.

Leden van Aedes en VTW zijn verplicht de *Governancecode Woningcorporaties* (laatste versie uit 2015) te volgen. Deze code bevat principes en uitwerkingen voor de inrichting en het functioneren van bestuur en toezicht alsmede de relaties naar onder andere de accountant en belanghebbenden. Voor deze code geldt dat Poort6 vanuit haar “morele kompas” handelt naar de letter én in de geest van de code.

In arbeidsrechtelijke zin is het *wetsvoorstel Bestuur en toezicht* van belang. Het limiteert onder andere het aantal functies van een bestuurder of commissaris in een grote vennootschap of een stichting. Gezien de huidige samenstelling van RvC en bestuur heeft deze wet bij Poort6 geen gevolgen.

Daarnaast geldt sinds 2013 de *wet Normering topinkomens (WNT)*. Deze maximeert de bezoldiging van bestuurder en commissarissen. Bij Poort6 past de honorering van genoemde functies binnen de wettelijke kaders. De accountant toetst hier ook jaarlijks op.

Bij voldoende grootte van een bedrijf is de *Wet op de ondernemingsraden (WOR)* van toepassing. Het regelt op welke onderwerpen een werknemersdelegatie recht op informatie heeft, advies mag uitbrengen en op welke beslissingen van de werkgever de werknemers instemmingsrecht hebben. Binnen Poort6 is een goed en gestructureerd overleg met de OR. Aanvullend op de WOR is een samenwerkingsovereenkomst gesloten waarin een aantal praktische zaken en werkwijzen is vastgelegd. Naast het periodiek overleg tussen de WOR-bestuurder en de OR, heeft ook een delegatie van de RvC twee maal per jaar overleg met de OR.

Ten slotte is bij het extern toezichtskader de *Wet op het overleg huurders verhuurder* vermeldenswaard. De wet geeft de huurdersvertegenwoordiging het recht op informatie en schrijft bij bepaalde onderwerpen overleg en adviesrecht voor. Poort6 onderhoudt een intensief contact met huurdersvereniging HP6. Formeel is de relatie geregeld in een samenwerkingsovereenkomst (15 juli 2016). Naast het bestuurlijk overleg van de bestuurder

van Poort6 met HP6, is er ook periodiek overleg tussen een delegatie van de RvC en het bestuur van HP6.

Toezicht vindt plaats vanuit diverse instituten, te weten de Autoriteit Woningcorporaties (Aw), het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) en het Ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK).

Samengevat leidt dit tot het volgende extern toezichtskader:

- Algemene wetgeving
- Woningwet 2015
- Besluit Toegelaten Instellingen Volkshuisvesting 2015 (BTIV)
- Regeling Toegelaten Instellingen Volkshuisvesting (RTIV)
- Governancecode woningcorporaties 2015
- Wetsvoorstel bestuur en toezicht
- Wet normering topinkomens
- Wet op de ondernemingsraden
- Wet op het overleg huurders verhuurder

4. Toetsingskader

Het toetsingskader is een set van instrumenten (statuten, reglementen en beleidsdocumenten) die door de corporatie zelf is opgesteld. De bestuurder kan hiermee kaderstellend sturen en de Raad van Commissarissen kan richtinggevend toezicht houden. Het toetsingskader is deels wettelijk verplicht (zoals statuten), deels geadviseerd (volgens bijvoorbeeld de Governancecode) en deels een eigen keuze. De elementen waar het toetsingskader betrekking op heeft, is weergegeven in onderstaande figuur.

Statuut / Reglement / Beleidsstuk	Toelichting	Status / datum vastgesteld
Profielschets RvC	Doel van de profielschets is de kwaliteit en onafhankelijkheid van de Raad en haar leden te borgen, te zorgen voor een evenwichtige samenstelling met elkaar aanvullende kwaliteiten, ervaringen en competenties welke passen bij de corporatie en haar opgaven. De profielschets kan worden gebruikt bij werving en selectie, bij de jaarlijkse zelfevaluatie, bij herbenoemingsvoorstellen en bij het vaststellen van de wenselijke of noodzakelijke deskundigheidsbevordering.	Wordt 27-02-2017 goedgekeurd (bijlage bij het Reglement van de Raad van Commissarissen).
Reglement voor de auditcommissie	Binnen de Raad van Commissarissen kunnen <i>commissies</i> worden benoemd die werkzaam zijn als voorbereidingscommissie op een bepaald terrein dan wel aan wie door de RvC bepaalde taken zijn toevertrouwd. De auditcommissie buigt zich naast de gebruikelijke onderwerpen ook over de financiële aspecten van investeringsvoorstellen.	Wordt 27-02-2017 goedgekeurd (bijlage bij het Reglement van de Raad van Commissarissen).
Reglement voor de selectie- en remuneratiecommissie	De selectie- en remuneratiecommissie houdt zich bezig met de beoordeling en de beloning van de bestuurder. Zij doet hiertoe voorstellen aan de RvC.	Wordt 27-02-2017 goedgekeurd (bijlage bij het Reglement van de Raad van Commissarissen).
Statuten	Vormen de grondwet van de stichting en bepalen de inrichting van de juridische structuur. Bevatten tevens een overzicht van de bestuursbesluiten die goedkeuring van de Raad van Commissarissen behoeven.	Vastgesteld in RvC 31-10-2016
Besturingsfilosofie (visie op besturen)	Geeft een beschrijving van de wijze waarop de corporatie wordt geleid en van de rollen en taken van de daarbij betrokken functionarissen.	Is onderdeel van het bedrijfsplan 2017-2020.
Bestuursreglement	Het bestuursreglement regelt taken, bevoegden en verantwoordelijkheden van het bestuur in relatie tot de Raad van Commissarissen. Het reglement is te zien als een uitwerking van de statuten.	Ter advisering geweest in RvC 29-08-2016. Wordt 27-02-2017 goedgekeurd.
Procuratieregeling	In dit document zijn de bevoegdheden van de bestuurder tot bepaalde limieten gemandateerd aan functionarissen	Actuele versie is in voorbereiding.
Reglement Financieel Beleid en Beheer	In dit document is inzichtelijk gemaakt hoe Poort6 borgt dat haar financiële continuïteit niet in gevaar wordt gebracht.	Goedgekeurd in RvC 28-11-2016

Statuut / Reglement / Beleidsstuk	Toelichting	Status / datum vastgesteld
Prestatieafspraken 2017	De prestatieafspraken worden in een tripartiet overleg tussen HP6, de gemeente Gorinchem en Poort6 opgesteld. Zij vormen de basis voor de activiteiten die door de drie partijen in genoemd jaar worden opgepakt.	Ondertekend op 16-02-2017
Strategische Koers 2017-2020	De rol en de maatschappelijke opdracht van de corporatie zijn hierin verankerd en keuzes zijn vastgelegd over klant- en doelgroepen, ontwikkeling van de vastgoedportefeuille, doelstellingen voor leefbaarheid en kaders voor de financiën, de bedrijfsvoering en de organisatie. Dit document is de eerste toetssteen om te beoordelen welke beslissingen passend zijn bij de corporatie.	Goedgekeurd in RvC 28-11-2016
Bedrijfsplan 2017-2020 (ondernemingsplan)	De strategie van de corporatie wordt op velerlei wijzen uitgewerkt van strategisch naar tactisch beleid. Dit wordt met name uitgewerkt in het bedrijfsplan 2017-2020.	Het bedrijfsplan 2017-2020 (de tactische fase van de strategische koers) volgt in Q2 2017
Meerjarenbegroting	De plannen van een corporatie worden financieel vertaald in een begroting, die niet alleen kijkt naar het eerstvolgende boekjaar, maar ook 10 jaren vooruit. De begroting wordt ook uitgewerkt naar een overzicht van verwachte ontvangsten en uitgaven, de zgn. liquiditeitsbegroting.	Begroting 2017 (inclusief meerjarenbegroting 2017-2026) is goedgekeurd in RvC 28-11-2016
Jaarplan	Het jaarplan is de concrete benoeming van de doelstellingen naar doelen en resultaten die de corporatie het komende jaar wil bereiken. De realisatie van het jaarplan wordt gemonitord via periodieke rapportages, die vooral in moeten gaan op doelbereik en afwijkingen.	Jaarplan 2017 is goedgekeurd in RvC 28-11-2016
Jaarverslag & Rekening	Dit zijn de verantwoordingsstukken over het afgelopen boekjaar. De Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving zijn leidend voor de opstelling hiervan.	Jaarverslag en Jaarrekening 2015 zijn goedgekeurd in RvC 20-06-2016
Treasurystatuut	Het plannen en volgen van geldstromen, het aantrekken van financiering, het uitzetten van gelden en het afdekken van daarbij behorende risico's vormen het hart van de treasury-activiteiten. De spelregels daarvoor zijn vastgelegd in een door de Raad van Commissarissen goedgekeurd treasurystatuut.	Goedgekeurd in RvC 28-11-2016

Statuut / Reglement / Beleidsstuk	Toelichting	Status / datum vastgesteld
Calculatiestatuum (Investeringsstatuum)	In het calculatiestatuum worden beleid, strategie en randvoorwaarden vastgelegd waarbinnen investeringen kunnen plaats vinden. De rendementseisen voor vastgoedinvesteringen zijn hierin vastgelegd.	Goedgekeurd in RvC 31-08-2015. In verband met de overgang naar marktwaarde zal in 2017 een nieuw investeringsstatuum opgesteld worden.
Verbindingenstatuum	Het verbindingenstatuum geeft de criteria aan waarlangs het al of niet aangaan van een verbinding kan worden beoordeeld. In 2016 zijn nagenoeg alle verbindingen afgebouwd, alleen Stichting Lingeurcht (bestuurlijk belang 50%) resteert nog.	Goedgekeurd in RvC 02-04-2012
Beleggingenstatuum	Het beleid en de kaders ten aanzien van beleggingen wordt hierin vastgelegd.	Wordt in 2017 opgesteld.
Visie en Missie	Het 'DNA' van de corporatie wordt hierin beschreven.	Vormt vertrekpunt voor strategische koers 2017-2020
Klantvisie	De klantvisie geeft weer hoe wij tegen onze klanten / huurders aankijken.	Staat vermeld in strategische koers 2017-2020
Geldbeleid	De eisen van financiële continuïteit worden in het geldbeleid uitgewerkt naar concrete doelstellingen, onder andere op het gebied van de hoogte van de schulden (vreemd vermogen).	Wordt uitgewerkt in bedrijfsplan 2017-2020
Huurbeleid	In het huurbeleid wordt vastgelegd hoe de streefhuren voor de verschillende woningtypen en doelgroepen worden bepaald.	Vastgesteld in 2011, wordt in 2017 geactualiseerd.
Portefeuillestrategie 2014-2013 (voorraadbeleid en verkoopbeleid)	Kernpunt in de vastgoedsturing is het portefeuilleplan, waarin onder andere beschreven staan hoe omvang, samenstelling en kwaliteit van de woningvoorraad zich de komende jaren ontwikkelen, dit op basis van een gedegen analyse van vraag, aanbod en financiële mogelijkheden.	Goedgekeurd in RvC 10-11-2014

Statuut / Reglement / Beleidsstuk	Toelichting	Status / datum vastgesteld
Samenwerkings-overeenkomst tussen huurdersvereniging HP6 en Poort6 Overlegstructuur met gemeente Gorinchem (Belanghouders)	Belanghoudersmanagement moet er toe bijdragen dat de corporatie extern gericht is en bevorderen dat belanghouders echt baat hebben bij het werk van de corporatie. Overleg en verwachtingenmanagement spelen hierin een grote rol.	Samenwerkings-overeenkomst met HP6 is ondertekend op 15-07-2016 De overlegstructuur met de gemeente Gorinchem is vastgesteld op 03-07-2014
Het Nieuwe Poort6 (Organisatie)	In dit document staan de uitgangspunten voor de herschikking van de werkorganisatie van Poort6. Het document is uitgewerkt in afdelingsplannen met o.a. streefcijfers voor de omvang van de personeelsformatie.	Opgesteld 12-12-2012 en goedgekeurd in RvC 02-09-2013
Plan van Aanpak Risicomanagement (Risicobeheer)	Poort6 heeft haar beleid ter zake vorm gegeven. Hierover verschijnt een periodieke rapportage, die onderdeel uitmaakt van de trimesterrapportage. Doel hiervan is dat de constatering "op papier" gaan leven en – waar nodig – leiden tot (meer) actie.	Vastgesteld in 2012 en geïmplementeerd via trimesterrapportages vanaf 2013
Integriteitscode en klokkenluidersregeling	Het integriteitsbeleid dient als richtsnoer en handreiking voor medewerkers en management om te bepalen hoe zij om moeten gaan met bijvoorbeeld belangentegenstellingen.	Begin 2014 vastgesteld en geïmplementeerd.

In het model toetsingskader worden naast bovenstaande onderwerpen nog genoemd 'informatiereglement' en 'compliancestatuut'. Poort6 beschikt hier (nog) niet over en beraadt zich op invoering hiervan.